

Inimesed on ajaloo jooksul korduvalt põgenenud ebaõigluse või sõdade eest. Tänapäeval on täpsemalt läbi mõeldud, mis tingimustel põgenikele varjupaik antakse.

PAGULASED JA VARJUPAIK

Miks riigid põgenikele kaitset annavad? Selleks et kaitsta inimõigusi: sõna-, usu- ja südametunnistusvabadust, samuti õigust inimväärikusele.

PÕGENIKEST AJALOOS

17. saj – katoliiklik Prantsusmaa kiusas taga protestantlike hugenotte. Neil oli 3 valikut: põgeneda, vaadata usku, surra. Nad põgenesid Hollandisse ja Inglismaale ning said seal väärtuslikeks ühiskonnaliikmeteks.

20. saj – saagenud on konfliktid, kontrollitakse piire. Varjupaigapoliitika on muutunud aktuaalseks.

1917. a oktoobri-revolutsioon sundis Venemaalt põgenema ligikaudu miljon inimest.

II maailmasõda pillutas maailmas miljoneid.

Riigid küsimuse ees: milliseid õigusi põgenikele anda?

LAHENDUS

1951. a võeti vastu Genfi konventsioon, et määratleda, kes eurooplastest kvalifitseerub pagulaseks ning millised on tema õigused uues riigis.

1967. a ratifitseeriti konventsiooni lisaprotokoll – pagulase mõiste ja õigused hakkasid kehtima kõigi pagulaste kohta. 2022. a seisuga on liitunud 149 riiki.

KES ON KES?

Põgenik on keegi, kes on sunnitud kodupaigast lahkuma.

Kui ta jõuab turvalisse riiki ja taotleb varjupaika, saab temast varjupaigataotleja.

Ametnikud uurivad ja otsustavad, kas talle anda rahvusvaheline kaitse. Selle 3 peamist alust Euroopas on pagulase staatus, täiendav kaitse ja ajutine kaitse.

PAGULANE

Inimene, kel on põhjendatud kartus tagakiusamise ees rassi, usu, rahvuse, sotsiaalsesse gruppi kuulumise või poliitiliste veendumuste pärast.

TÄIENDAVA KAITSE SAAJA

Inimene, kes ei kvalifitseeru pagulaseks, kuid ei saa naasta päritoluriiki, sest sellega võib kaasna töšine oht: surmanuhtlus, piinamine või riigis on relvakonflikt.

AJUTINE KAITSE

Ajutine kaitse on erandlik menetlus, mille eesmärk on anda massilise sissetände korral kohest ja ajutist kaitset välismaalastele, kes ei saa päritoluriiki tagasi pöörduda (nt Ukraina põgenikud).

VÄLJAKUTSED

Enamik põgenikke on asunud ümber riigi sees. Teise riiki jõudnud paigutatakse sageli põgenikelaagrisse.

Pagulaslaagris on sageli piiratud ligipääs tööturule ja ühiskonnale (kui riik ei ole Genfi konventsiooniga liitunud).

Inimesel on valik jääda laagrisse, kus on vähe võimalusi, või proovida linnades tööd leida.

Vaesuriski tõttu võidakse ette võtta riskantne teekond nt Euroopasse. Selle valib vähemus.

Enamik põgenikest elab maailma vaesemates riikides.

Suured konfliktid toovad kaasa suurenenud sissetände Euroopas, nt Süüria kodusõda.

Piiririigid on hädas ja soovivad põgenikke teistesse riikidesse ümber paigutada. Paljud Euroopa riigid ei taha aidata.

LAHENDUSED

Rahvusvaheline julgeolekupoliitika

Kriiside ennetamine
Rahuvalvajakonfliktipiirkondades

Arenguabi

Humanitaarabi
kriiside mõju vähendamiseks

Ümberasustamisprogrammid
pagulaslaagritest kaitset andvatesse riikidesse

Töövõimalused
põgenikele pagulaslaagrites

Solidaarne põgenike
ümberpaigutamine
Euroopas